

Zelfevaluatie-instrument Kwaliteitsborging Schoolexaminering

Editie 2023-2024

Het zelfevaluatie-instrument Kwaliteitsborging Schoolexaminering is bedoeld voor schoolleiders en bestuurders van scholen voor voortgezet onderwijs. Het is ingericht in de vorm van een lijst uitspraken, waarbij het aan de gebruiker vraagt of het item op de instelling aanwezig is, waar dat uit blijkt en of er verbeteringsacties nodig zijn.

De zelfevaluatie kan worden gebruikt om na te gaan of de processen rondom de schoolexamens zijn ingericht volgens wet- en regelgeving en of de procedures correct verlopen. Daarmee is het hoofddoel het borgen van de processen rondom examinering. In deze zelfevaluatie ligt de focus op het schoolexamen (als onderdeel van het eindexamen), maar dat laat onverlet dat borging van procedures in veel gevallen ook direct van toepassing is op het centraal examen.

Ten behoeve van inhoud en proces m.b.t. schoolexamens zijn in ons land diverse instrumenten beschikbaar:

- Op vakniveau zijn via SLO handreikingen beschikbaar. Deze zijn bedoeld voor docenten/examinatoren en beschikbaar via de website <http://handreikingschoolexamen.slo.nl/>
- Op uitvoeringsniveau biedt de VO-raad de checklists schoolexamens. Deze zijn bedoeld voor examensecretarissen en directeurs (noot: de wetgever spreekt van rector of directeur, niet van schoolleider) om na te gaan of de processen in detail goed zijn ingericht en goed worden uitgevoerd. Deze zijn beschikbaar via de [website van de VO-raad](#).
- De [Handreiking voor bestuurders: verantwoordelijkheid in het schoolexamen](#) gaat in op de verantwoordelijkheid van de bestuurder als onderdeel van het bevoegd gezag.
- Op uitvoeringsniveau biedt CvTE een uitputtend overzicht van informatie betreffende regelgeving en uitvoeringsvraagstukken. In dit document is een pagina met links opgenomen.
- Ten slotte is dit zelfevaluatie-instrument beschikbaar, voor directeurs en bestuurders, om na te gaan of de verantwoordelijkheden juist zijn belegd en juist worden gehanteerd.

Verantwoordelijkheden

In de regelgeving worden verantwoordelijkheden met betrekking tot het eindexamen op verschillende plekken belegd. Hierna volgt eerst een globale omschrijving van de verantwoordelijkheden. In bijlage A vindt u een gedetailleerde omschrijving. Ter voorkoming van misverstanden: de regelgeving spreekt van het eindexamen. Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen en het centraal examen. In deze zelfevaluatie ligt de focus op het schoolexamen (als onderdeel van het eindexamen), maar dat laat onverlet dat borging van procedures in veel gevallen ook direct van toepassing is op het centraal examen.

Het *bevoegd gezag* is verantwoordelijk voor toelating van leerlingen tot het eindexamen, voor het programma-aanbod (vakken), het vaststellen van het eindexamenreglement, het programma van toetsing en afsluiting (PTA) en de communicatie daarover, het toestaan van afwijkend en gespreid examen, het instellen van een examencommissie en van een commissie van beroep en is eindverantwoordelijk voor de afname van de examens.

De *rector of directeur* is de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de examens. De rector of directeur heeft in de WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 een groot aantal taken toegewezen gekregen. Ook al belegt de rector of directeur deze t.b.v. de praktische uitvoering

elders, de verantwoordelijkheid blijft nadrukkelijk bij de rector of directeur liggen. Dat geldt helemaal voor het nemen van maatregelen bij onregelmatigheden.

De *examensecretaris* is een belangrijke spil in de organisatie op school van schoolexamen en centraal examen. De examensecretaris wordt aangewezen door de rector of directeur. Er zijn taken die specifiek in het WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 zijn toebedeeld aan de examensecretaris en de rector of directeur. Daarvoor draagt de examensecretaris een eigen verantwoordelijkheid. Dat betreft de uitslagbepaling en het tekenen van de diploma's en de cijferlijsten en het tekenen en uitreiken van het overzicht van onderdelen en de beoordeling van het schoolexamen aan de examenkandidaat. De overige taken die worden toebedeeld aan de examensecretaris voert deze uit ter ondersteuning van de rector of directeur, waardoor in de praktijk veel uitvoeringstaken bij de examensecretaris liggen. Bij die taken wordt uitgegaan van het vier-ogen-principe.

De *examencommissie* is in het reguliere VO vanaf 1 augustus 2021 verplicht. Het bevoegd gezag kan zelf bepalen op welk niveau zij de examencommissie inricht.

De belangrijkste taak van de examencommissie is het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering. Zij kijkt naar het geheel van de kwaliteit van schoolexaminering binnen de school. Jaarlijks evalueert de examencommissie de kwaliteit van schoolexaminering en stelt zij een advies op voor het bevoegd gezag en rector of directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen. Deze evaluatie is breder dan alleen de uitvoering van de werkzaamheden van de examencommissie zelf en ook breder dan alleen de organisatie van de schoolexaminering. Te denken valt aan de duidelijkheid en transparantie van de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de examenorganisatie, het verloop van de examens, de kwaliteit van het PTA en het examenreglement, de kwaliteit van de totstandkoming van de schoolexamentoetsen, het aantal en type maatregelen dat getroffen is en vanzelfsprekend of wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

Nieuw in dit zelfevaluatie-instrument/aanpassingen t.o.v. de vorige versie

In dit zelfevaluatie-instrument, editie 2023-2024, zijn de volgende zaken aangepast of toegevoegd t.o.v. editie 2022-2023:

Technische aanpassingen

1 Alle verwijzingen naar het voormalige Eindexamenbesluit en de Wet zijn vervangen door verwijzingen naar de WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 zoals van kracht op 1 januari 2023.

2 Waar relevant is de formulering geactualiseerd. Bijvoorbeeld de vervanging van “directeur” door “rector/directeur”.

Inhoudelijke aanpassingen

Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen in deze checklist.

Op 1 augustus 2022 is de [Wet voortgezet onderwijs 2020](#) van kracht geworden. Deze nieuwe wet is een modernisering in tekst en opbouw van de voorafgaande Wet en van diverse regelingen waaronder het Eindexamenbesluit en het Inrichtingsbesluit. De nieuwe WVO 2020 bevatte op de ingangsdatum geen inhoudelijke aanpassingen ten opzichte van de vorige wet. Grote delen van het Eindexamenbesluit zijn onderdeel geworden van de nieuwe Wet. Enkele bepalingen hebben een plek gekregen in het [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#). Het Eindexamenbesluit is daarmee vervallen.

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
Visie en verantwoordelijkheden				
1	Er is een schoolbreed gedragen visie op onderwijs en de plaats van toetsing en examinering daarbinnen.			
2	De betekenis van de onderwijsvisie voor de schoolexamens is uitgewerkt en vastgelegd in een toetsbeleid.			
3	Vakgroepen nemen de visie op schoolexamens als uitgangspunt bij het samenstellen van het PTA en van de individuele toetsen.			
4	De rector of directeur heeft een of meer van de personeelsleden aangewezen als examensecretaris.			
5	De taken en verantwoordelijkheden van de examensecretaris zijn helder beschreven en afgestemd met de taken en verantwoordelijkheden van de rector of directeur. De taakomschrijving is door de rector of directeur vastgesteld en aan de examensecretaris verstrekt.			
6	Het bevoegd gezag heeft een examencommissie ingesteld. De samenstelling van de examencommissie is zo dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt geborgd. [Zie Art.2.60d van de WVO 2020 voor details].			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
7	De examencommissie werkt actief aan de invulling van haar wettelijke taken en opdrachten en stemt dit af op de verantwoordelijkheden van het bevoegd gezag, de rector of directeur, de examensecretaris en de commissie van beroep. [Zie WVO 2020, artikel 2.60e]			
8	De rector of directeur ziet erop toe dat de examensecretaris kan beschikken over relevante informatie via CvTE en eventueel de beroepsgroep PLEXS.			
9	De rector of directeur ziet erop toe dat de examinatoren kunnen beschikken over relevante informatie via SLO.			
10	De rector of directeur ziet erop toe dat de checklists schoolexamens van de VO-raad gebruikt kunnen worden door de examensecretaris.			
11	De rector of directeur ziet erop toe dat expertise op het terrein van examinering voldoende aanwezig is en onderhouden wordt, bij de schoolleider, examensecretaris, leden van de examencommissie en onder docenten.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
Regels en procedures				
12	De school heeft een examenreglement. Het examenreglement is op voorstel van de examencommissie vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de MR.			
13	De school heeft een programma van toetsing en afsluiting (PTA). Het PTA is op voorstel van de examencommissie vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de MR.			
14	De inhoud van het examenreglement voldoet aan de wet (WVO) en het Eindexamenbesluit VO. ¹			
15	De inhoud van het programma van toetsing en afsluiting biedt ten minste de informatie die is vereist op grond van de WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WCO 2020. ²			
16	De schoolbrede afspraken rondom schoolexamens (toetsbeleid) zijn opgenomen in het examenreglement.			

¹ Zie voor een uitwerking in detail de [Checklist schoolexaminering 1 Examenreglement](#)

² Zie voor een uitwerking in detail de [Checklist schoolexaminering 2 PTA](#)

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
17	Vakgroepen hebben de visie van de school (toetsbeleid) en het examenreglement vertaald in het PTA en hebben daarbij rekening gehouden met het afsluitend karakter van het schoolexamen.			
18	Docenten werken samen bij het opstellen van schoolexamentoetsen.			
19	De beoordelingscriteria van de schoolexamens worden in overleg met (vak)collega's vastgesteld.			
20	De rector of directeur ziet erop toe dat het examenreglement wordt toegepast bij de uitvoering van de schoolexamens.			
21	De rector of directeur ziet erop toe dat bij alle afwijkingen van de standaardprocedure het vier-ogen-principe wordt gehanteerd. Dat is met nadruk het geval bij onregelmatigheden.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
22	<p>Handelen bij onregelmatigheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De examensecretaris meldt onregelmatigheden altijd aan de rector of directeur, zodat deze in zijn verantwoordelijkheid kan handelen³; - De rector of directeur neemt eventueel een van de maatregelen volgens het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, opgenomen in het examenreglement, na de kandidaat gehoord te hebben; - De rector of directeur meldt een beslissing aan de betrokkene en aan de inspectie onder vermelding van de bezwaar- en beroepsprocedure. 			
Kwaliteit van PTA en van toetsen				
23	Het PTA vermeldt voor elk vak duidelijk en herleidbaar welke drie te onderscheiden soorten examenstof worden getoetst (verplicht voor het SE; eventueel naar keuze CE-leerstofonderdelen; eventueel naar keuze schooleigen leerstofonderdelen). Het PTA is ten minste dekkend voor de eindtermen. ⁴			
24	Vorm, inhoud, moeilijkheidsgraad en normering van de toetsen en het aantal toetsen per vak passen bij de eindtermen van de schoolsoort en voldoen aan eisen van uitvoerbaarheid. ⁴			

³ Onder onregelmatigheden valt overigens ook te laat komen, te laat inleveren, afwezigheid zonder geldige reden bij toetsen en andere opdrachten in het kader van het schooexamen.

⁴ Zie voor een uitwerking in detail de [Checklist schooexaminering 2 PTA](#)

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
25	Bij schoolexamantoetsen op afstand hanteert de school dezelfde basisregels als voor reguliere schoolexaminering.			
Monitoring, evaluatie en verbeteracties				
26	De rector of directeur stelt de examencommissie in de gelegenheid om onafhankelijk en deskundig de kwaliteit van de schoolexaminering te bewaken, te bevorderen en te borgen: procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school op toetsing en examinering en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen.			
27	De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en de rector of directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.			
28	De rector of directeur monitort door geregeld overleg met de examensecretaris en de examencommissie of de processen rond examinering verlopen volgens de regels. Daaronder valt ook of de uitvoering van de schoolexamens volgens de planning verloopt en of afnamecondities en beoordelingen voor alle leerlingen gelijkwaardig zijn.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
29	Ten behoeve van de jaarlijkse evaluatie examinering door de examencommissie zorgt de rector of directeur ervoor dat docenten jaarlijks samen met vakcollega's de vorm, inhoud, moeilijkheidsgraad en normering van de afgenomen schoolexamens kunnen evalueren.			
30	Ten behoeve van de jaarlijkse evaluatie examinering door de examencommissie zorgt de rector of directeur ervoor dat docenten jaarlijks samen met vakcollega's de behaalde resultaten kunnen evalueren. Daaronder valt een vergelijking van de resultaten van de schoolexamens met die van het centraal examen en met behaalde resultaten bij de schoolexamens van voorgaande jaren.			
31	Ten behoeve van de jaarlijkse evaluatie examinering door de examencommissie zorgt de rector of directeur ervoor dat docenten bij de evaluatie van schoolexamens leerlingen kunnen betrekken.			
32	De rector of directeur ziet erop toe dat het onderwerp schoolexamens jaarlijks onderwerp van evaluatie is met de verantwoordelijk schoolleider van de betreffende afdeling.			
33	De rector of directeur gaat met de docenten na of de uitkomsten van evaluaties aanleiding geven tot aanpassingen in het examenreglement en/of PTA.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
34	De rector of directeur ziet erop toe dat docenten naar aanleiding van de evaluatie afspraken maken over eventuele aanpassingen van het schoolexamen/PTA binnen de kaders van het toetsbeleid en een plan van aanpak opstellen.			
35	De examencommissie en de rector of directeur zien er elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid op toe dat alle (nieuwe of aangepaste) afspraken terug te vinden zijn in het examenreglement en/of PTA.			
Maatwerk				
36	De rector of directeur ziet er op toe dat maatwerkregelingen voor leerlingen voldoen aan het wettelijk kader, eventuele regelingen in het kader van landelijke pilots en aan het schooleigen PTA.			
37	In het kader van maatwerk voor individuele leerlingen ziet de rector of directeur erop toe dat het PTA van de toepasselijke schoolsoort aan de leerling wordt uitgereikt.			
38	De rector of directeur ziet erop toe dat bij het wisselen van schoolsoort de kandidaat voldoet of alsnog kan voldoen aan de exameneisen behorend bij het PTA van de toepasselijke schoolsoort.			

Bijlage A Verantwoordelijkheden en taken

Het College voor Toetsen en Examens heeft op de site www.examenblad.nl overzichten gemaakt van de toepasselijke regelgeving aangaande de verantwoordelijkheden en taken van het bevoegd gezag, de rector of directeur, de examensecretaris en de examencommissie. Ten behoeve van de gebruiker zijn de overzichten hieronder opgenomen.

Zie eventueel voor de bronnen van de lijsten die hierna zijn opgenomen:

het bevoegd gezag [Bevoegd gezag - Examenblad](#)

de rector of directeur [De directeur \(rector\) - Examenblad](#)

de examensecretaris [De examensecretaris - Examenblad](#)

de examencommissie [De examencommissie - Examenblad](#)

Het bevoegd gezag

Het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 1](#)), ook wel het bestuur genoemd, is het hoogste gezagsorgaan van de school. Alles wat het personeel van de school doet, valt onder de eindverantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, dus ook de uitvoering van het eindexamen. Uiteraard moet worden voldaan aan de wettelijke eisen. Daarnaast is het aan het bevoegd gezag om duidelijk te zijn over de kwaliteitseisen die vanuit de organisatie nog aanvullend worden gesteld aan de kwaliteit van het examenproces, de vanuit visie bepaalde interne kwaliteitsstandaard.

In de praktijk van alle dag hebben kandidaten met de directeur te maken. Veel van de onderdelen die in de WVO 2020 of het Uitvoeringsbesluit zijn toebedeeld aan het bevoegd gezag, zijn in de praktijk gedelegeerd of gemandateerd aan de directeur van de school

Het bevoegd gezag heeft in het Eindexamenbesluit de volgende taken gekregen.

- De toelating tot het eindexamen. De kandidaat moet in de regel door het bevoegd gezag worden toegelaten. Eenmaal toegelaten heeft de kandidaat het recht het eindexamen te voltooien (zie [WVO 2020, artikel 2.51](#)).
- Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk voor de afname van het eindexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.51](#)).
- Het bevoegd gezag stelt een examencommissie in, benoemt de leden van de examencommissie en draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#)).
- Het bevoegd gezag kan, naast de taken die voor de examencommissie in de WVO 2020 worden genoemd, aanvullende taken opdragen aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60e](#)).
- Het bevoegd gezag stelt een commissie van beroep in (zie [WVO 2020, artikel 2.63](#) en [WVO 2020, artikel 2.64](#)).
- Het bevoegd gezag kan voor vakken en andere programmaonderdelen het eindexamenprogramma vaststellen (zie [WVO 2020, artikel 2.54](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.1, lid 1c](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.2, lid 1c](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.3, lid 1c](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt het aanbod van eindexamenvakken (zie [WVO 2020, artikel 2.53](#)).
- Het bevoegd gezag kan beslissen dat andere vakken dan die zijn voorgeschreven voor een eindexamen in een leer-werktraject van de basisberoepsgerichte leerweg behoren tot het leer-werktraject van de leerling (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.5](#)).
- Het bevoegd gezag stelt het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast en zendt het jaarlijks voor 1 oktober toe aan de examenkandidaten en de inspectie. (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#), [WVO 2020, artikel 2.60a](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b](#)).
- Het bevoegd gezag heeft voorafgaand aan het vaststellen van examenreglement en PTA instemming van de medezeggenschapsraad nodig (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#), [WVO 2020, artikel 2.60a](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b](#)).
- Het bevoegd gezag is er verantwoordelijk voor dat in het PTA duidelijk en herleidbaar is aangegeven welke toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen bijdragen aan de afsluiting van welke onderdelen van het examenprogramma (zie [WVO 2020, artikel 2.60a](#)).
- Het bevoegd gezag kijkt bij de vaststelling van het examenreglement en PTA alleen af van het voorstel van de examencommissie na overleg met de examencommissie en schriftelijke motivering (zie [WVO 2020, artikel 2.60a](#)).
- Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor schriftelijke motivering en het volgen van de juiste procedure conform het Eindexamenbesluit VO indien het PTA na 1 oktober wordt gewijzigd (zie [WVO 2020, artikel 2.60c](#)).

- Het bevoegd gezag kan bepalen dat de kandidaat voor één of meer vakken het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het bevoegd gezag verleent dit recht in elk geval voor het vak maatschappijleer behorende tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen van het vmbo, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan een 6 (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.16](#)). De herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen dient het bevoegd gezag vast te leggen in het examenreglement (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip van aanvang van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.55](#)) en staat eventueel toe dat een leerling het schoolexamen later afsluit (zie [WVO 2020, artikel 2.55, lid 4](#)).
- Het bevoegd gezag wijst de [gecommitteerden](#) aan en zorgt ervoor dat hij de uit deze aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.22](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.23, lid 3](#)).
- Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de leraar van zijn school die als gecommiteerde is aangewezen, de uit die aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.23, lid 3](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt zelf de afnametijdstippen van toetsen waarvoor door het CvTE een afnameperiode is ingesteld waarbinnen de afname plaats kan hebben (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.17, lid 2](#)).
- Het bevoegd gezag kan een leerling toestaan om eindexamen te doen in het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorgaand leerjaar (zie [WVO 2020, artikel 2.56, lid 4](#) en in het [Uitvoeringsbesluit de volgende artikelen: Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.12, Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.36, Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.39, Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.49](#)).
- Het bevoegd gezag ondertekent mede de verklaring betreffende de verrichte correctie die de gecommiteerde bij het gecorrigeerde werk moet voegen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.24, lid 4](#)).
- Het bevoegd gezag bemiddelt in geschillen tussen examinerator en gecommiteerde over de score voor het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.25, lid 2](#)).
- Het bevoegd gezag kan bepaalde vakken toevoegen aan het combinatiecijfer (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.34, lid 2](#)). In het examenreglement moet worden vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
- Het bevoegd gezag neemt aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak de herkansing in het cspe af (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.38, lid 1](#)).
- Het bevoegd gezag verstrekt examengegevens aan de minister (in de praktijk DUO) (zie [Regeling register onderwijsdeelnemers, artikel 6](#)).
- Het bevoegd gezag kan na overleg met de [inspectie](#) spreiding van het eindexamen over twee schooljaren toestaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.56](#)).
- Het bevoegd gezag kan deskundigen aanwijzen die mede het examen afnemen (zie [WVO 2020, artikel 2.51, lid 4](#)).

De rector of directeur

In het geval van een centrale directie draagt de voorzitter hiervan de verantwoordelijkheden van de directeur (zie [WVO 2020, artikel 7.4](#)). In het vavo vervult de examencommissie de taken van de directeur.

De rector of directeur is de hoogste leidinggevende binnen de school. Hij geeft leiding aan het gehele team en doet dit in opdracht van het bevoegd gezag. De rector of directeur is binnen de school de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de examens.

De WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 spreken van 'rector of directeur' waar voorheen in Wet en Eindexamenbesluit werd gesproken van 'directeur'. In deze handreiking is deze aanpassing verwerkt.

De rector of directeur heeft in de WVO en het Eindexamenbesluit VO een aantal taken toegewezen gekregen:

- Als een kandidaat door het bevoegd gezag is toegelaten tot het eindexamen heeft de rector of directeur niet het recht de kandidaat de toegang tot het examen te weigeren, tenzij de rector of directeur anders besluit om reden van een onregelmatigheid die door de kandidaat begaan is (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.58](#)).
- De rector of directeur neemt met de examinatoren het eindexamen af (zie [WVO 2020, artikel 2.51 lid 3](#)).
- De rector of directeur wijst een of meer van de personeelsleden van de school tot examensecretaris van het eindexamen aan (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).
- De rector of directeur stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 4](#)).
- De rector of directeur verstrekt deze taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 5](#)).
- De rector of directeur draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 6](#)).
- De rector of directeur kan in geval een kandidaat zich aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, maatregelen nemen (zie [WVO 2020, artikel 2.61](#)) en het onderwerp [Onregelmatigheden](#)).
- De rector of directeur reikt de vereiste overzichten met de schoolexamenresultaten uit aan de kandidaten vóór aanvang van het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15](#)).
- De rector of directeur ondertekent de documenten met de schoolexamenresultaten die verstrekt worden aan de examenkandidaat (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15, lid 2](#)).
- De rector of directeur meldt zo nodig kandidaten aan voor het derde tijdvak (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.30, lid 2, 4 en 5](#)).
- De rector of directeur geeft de kandidaten bij DUO op voor het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.18](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.29](#)).
- De rector of directeur zorgt voor de geheimhouding van de opgaven van het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.19, lid 2](#)).
- De rector of directeur zorgt voor het nodige toezicht bij het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.20, lid 1](#)).
- De rector of directeur zorgt dat de examinerator en de gecommiteerde (2e corrector) de werken van het centraal examen en de bijbehorende papieren op tijd ontvangen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.21](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.24](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.26](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.27](#)). En de rector of directeur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het correctiewerk van de examinerator.

- Aan de hand van regels van het CvTE voor de omzetting van score naar cijfer, stelt de rector of directeur het cijfer vast (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.25, lid 4](#)).
- De rector of directeur beoordeelt of de reden van verhindering van een kandidaat geldig is (zie [WVO 2020, artikel 2.61](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.29](#)).
- De rector of directeur dient zich ervan te vergewissen dat het eindexamen alle voorgeschreven vakken en onderdelen omvat alvorens deze samen met de examensecretaris de eindcijfers en de uitslag vaststelt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.32](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.33](#) en [WVO 2020, artikel 2.57](#)).
- De rector of directeur reikt door hem en door de examensecretaris ondergetekende diploma's en cijferlijsten uit (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.40](#) en [WVO 2020, artikel 2.58](#). Zie voor details bij de cijferlijsten en diploma's ook [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.42](#), [artikel 3.43](#), [artikel 3.45](#), [artikel 3.46](#) en [artikel 3.71](#)).
- De rector of directeur reikt door hem en door de examensecretaris ondergetekende certificaten uit (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.72](#)). Let op: dit geldt alleen voor een vavo-instelling en voor een school voor vmbo indien een leerling is afgewezen en toch de school verlaat.
- De rector of directeur kan afwijkende wijzen van examineren toestaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.54](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.55](#)).
- De rector of directeur zorgt er voor dat het werk van het centraal examen en alle bijbehorende papieren/documentatie gedurende ten minste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard worden ter inzage voor belanghebbenden (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.31](#)).
- In de praktijk zal de rector of directeur ook veel van de taken uitvoeren die aan het bevoegd gezag zijn toegewezen en door het bevoegd gezag aan de rector of directeur zijn gedelegeerd.

De examensecretaris

De examensecretaris is een belangrijke actor in het examenproces. Bij de wijziging van de WVO 2020 die op 1 augustus 2021 in werking is getreden heeft de examensecretaris een eigen artikel gekregen (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).

De rector of directeur van een school voor voortgezet onderwijs wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).

Er zijn taken die specifiek in het Eindexamenbesluit VO zijn toebedeeld aan de examensecretaris en aan de rector of directeur. Daarvoor draagt de examensecretaris een eigen verantwoordelijkheid. Dat betreft de uitslagbepaling en het tekenen van de diploma's en de cijferlijsten en het tekenen en uitreiken van het overzicht van onderdelen en de beoordeling van het schoolexamen aan de examenkandidaat. De overige taken die worden toebedeeld aan de examensecretaris voert deze uit ter ondersteuning van de rector of directeur.

Afhankelijk van de taken die de examensecretaris op school heeft en de keuzes die het bevoegd gezag maakt in de samenstelling van de examencommissie kan de examensecretaris ook deel uit maken van de examencommissie.

De examensecretaris heeft in WVO 2020 de volgende taken gekregen:

- De examensecretaris ondersteunt de rector of directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen en bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 3](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur tekenen beiden de overzichten en de resultaten van het schoolexamen die worden verstrekt aan de examenkandidaten (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur stellen de uitslag van het eindexamen vast (zie [WVO 2020, artikel 2.57, lid 2](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.33, lid 3](#)).
- De examensecretaris en rector of directeur stellen de uitslag vast van het deel van het eindexamen in het geval van een gespreid examen dat na het eerste jaar van het gespreid examen is gedaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.56, lid 4](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur tekenen de diploma's en de cijferlijsten (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.40](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.46](#)).
- De rector of directeur stelt een taakomschrijving vast voor de examensecretaris (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 4](#)).

Op [Examenblad.nl](#) vindt u informatie over de centrale examens vmbo, havo en vwo en de rekentoets. De website is in de eerste plaats gericht op diegenen binnen scholen die betrokken zijn bij de examinering: schoolleiders, examensecretarissen, docenten/examinatoren en tweede correctoren. In de praktijk is de examensecretaris een belangrijke spil in de organisatie op school van schoolexamen en vooral centraal examen. Daarom is de examensecretaris ook voor het CvTE de primaire (digitale) contactpersoon. Via [Examenblad.nl](#) ontvangt de examensecretaris informatie op maat. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de website en e-mail.

De examencommissie

Voor scholen voor voortgezet onderwijs is het sinds 1 augustus 2021 verplicht de examencommissie ingesteld te hebben. In het vavo vervult de examencommissie de taken van de rector of directeur en deze examencommissie wordt hier niet bedoeld (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#)). De examencommissie is ingesteld voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering. Het bevoegd gezag kan zelf bepalen op welk niveau zij de examencommissie inricht.

De belangrijkste taak van de examencommissie is het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering. De examencommissie kijkt naar het geheel van de kwaliteit van schoolexaminering binnen de school. Deze evaluatie is breder dan alleen de uitvoering van de werkzaamheden van de examencommissie zelf en ook breder dan alleen de organisatie van de schoolexaminering. Te denken valt aan de duidelijkheid en transparantie van de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de examenorganisatie, het verloop van de examens, de kwaliteit van het PTA en het examenreglement, of wordt voldaan aan de wettelijke eisen, de kwaliteit van de totstandkoming van de schoolexamintoetsen, het aantal en type maatregelen dat getroffen is etc.

De examencommissie heeft in de WVO 2020 een aantal taken toegewezen gekregen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e](#)):

- De examencommissie borgt de kwaliteit van de schoolexaminering (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#) en [WVO 2020, artikel 2.60e](#)).
- De examencommissie stelt een voorstel op voor een examenreglement voor het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1a](#)).
- De examencommissie stelt jaarlijks een voorstel op voor het programma van toetsing en afsluiting (PTA) voor het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1b](#)).
- De examencommissie heeft overleg met het bevoegd gezag als het bevoegd gezag wil afwijken van het voorgestelde examenreglement of PTA (zie [WVO 2020, artikel 2.60, lid 2 en 3](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b, lid 1 en 2](#)).
- De examencommissie heeft overleg met het bevoegd gezag als het bevoegd gezag het PTA wil wijzigen na 1 oktober van het lopende kalenderjaar (zie [WVO 2020, artikel 2.60c, lid 1 en 2](#)).
- De examencommissie borgt het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1c](#)).
- De examencommissie stelt richtlijnen en aanwijzingen vast om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1d](#)).
- De examencommissie stelt regels vast en maakt afspraken over de wijze waarop de examencommissie haar werk gaat uitvoeren (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 2](#)).
- De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 3](#)).
- De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 4](#)).
- De examencommissie adviseert het bevoegd gezag en de rector of directeur ieder jaar over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 4](#)).
- De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het genoemde advies aan het bevoegd gezag, aan de rector of directeur en aan de examensecretaris (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 5](#)).
- In de praktijk kan het bevoegd gezag naast de bovengenoemde taken nog andere taken opdragen of bevoegdheden toekennen aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1e](#)).

Bronnen

Deze handreiking is gebaseerd op de volgende bronnen

- Ploeg, S, van der, Weijers, S. (2019) *Kwaliteitsborging schoolexaminering voortgezet onderwijs*. Utrecht: Oberon
- [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#)
- [Wet voortgezet onderwijs 2020](#)
- [Wet op het onderwijstoezicht](#). Per 1 juli 2017 is de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) gewijzigd. Met de wetswijziging maakt de inspectie in haar toezicht onderscheid tussen bij wet geregelde deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit van bestuur en scholen. Deugdelijkheidseisen zijn objectiveerbare, zo veel mogelijk op het niveau van de wet geregelde algemene kwaliteitsnormen, die zodanig helder zijn dat de vrijheid van richting en inrichting gewaarborgd blijven.
- [Onderzoekskader inspectie voortgezet onderwijs](#)
- Examenprogramma's per vak zijn te vinden op de website van het College voor Toetsen en Examens, www.cvte.nl.

Ondersteunende instrumenten

[Zelfevaluatie-instrument kwaliteitsborging schoolexaminering](#)

[Checklist examenreglement](#)

[Checklist PTA](#)

[Checklist kwaliteit schoolexaminering](#)

[Handreiking positie examensecretaris](#)

[Handreiking ontwikkeling visie op toetsing en examinering vo](#)

[Handreiking examencommissie](#)

[Handreiking collegiale consultatie examinering](#)

[Handreiking voor bestuurders: verantwoordelijkheid in het schoolexamen](#)

[Praktijkvoorbeelden](#)

Informatie die via CvTE bereikbaar is

Het College voor Toetsen en Examens heeft op haar website Examenblad www.examenblad.nl overzichten staan met thema's waar regelgeving wordt behandeld.

Zie voor vwo [Onderwerpen, vwo in 2023 - Examenblad](#)

Zie voor havo [Onderwerpen, havo in 2023 - Examenblad](#)

Zie voor vmbo-gl [Onderwerpen, vmbo GL in 2023 - Examenblad](#)

Zie voor vmbo-tl [Onderwerpen, vmbo TL in 2023 - Examenblad](#)

Zie voor vmbo-kb [Onderwerpen, vmbo KB in 2023 - Examenblad](#)

Zie voor vmbo-bb [Onderwerpen, vmbo BB in 2023 - Examenblad](#)